

Govor 58

O Gospodovi molitvi katehumenom

(Mt 6,9-13)

Veroizpoved in Gospodova molitev

1.1. Ponovili ste veroizpoved [*symbolum*], v kateri je na kratko povzeta vera [*fides*]. Že prej sem vam ponovil besede apostola Pavla: *Kako bodo klicali njega, v kogar ne verujejo?*¹ Ker ste že slišali, zadržali v mislih in ponovili, kako naj se veruje v Boga, se danes naučite, kako se Boga kliče. Sam Sin, kot ste slišali v evangeliju, je svoje učence in svoje verne naučil to molitev. Imamo upanje, da bomo zmagali v našem primeru, odkar nam je tak izvedenec narekoval molitve.² Naš odvetnik, ki bo tudi naš sodnik, je sam Očetov pomočnik [*assesor*], ki sedi na Očetovi desnici, kakor ste izpovedali vero. Od tam bo namreč prišel soditi žive in mrtve. Imejte v mislih tudi to molitev, ki jo boste ponovili čez osem dni. Tisti izmed vas, ki niso dobro ponovili veroizpovedi, imajo še čas, naj jo imajo v mislih, saj jo boste morali ponoviti v soboto vpricho vseh prisotnih, v soboto, na zadnji dan v tednu, ko boste krščeni. Čez osem dni, od danes naprej, boste morali na pamet ponoviti to molitev, ki ste se jo danes naučili.

En Oče vseh

2.2. Molitev se začne: *Oče naš, ki si v nebesih.*³ Očeta imamo v nebesih: posvetimo se temu, kako živimo na zemlji. Kdor ima takšnega Očeta, mora živeti tako, da bo vreden dospeti do njegove dediščine. Skupaj izrekamo: *Oče naš*. Kakšna čast! Tako ga imenuje vladar in tako prosjak, tako suženj in njegov gospodar. Skupaj izrekajo: *Oče naš, ki si v nebesih*. Razumejo torej, da so bratje, ko imajo enega Očeta. Gospodar naj se ne sramuje, da ima za brata svojega sužnja, ki ga je za brata želel imeti sam Gospod Kristus.

2.3. *Posvečeno bodi tvoje ime, pravimo, pridi tvoje kraljestvo.*⁴ Posvečevanje Božjega imena je v tem, da postajamo sami sveti, saj je njegovo ime namreč vedno sveto. Želimo tudi, da pride njegovo kraljestvo, ki pa bo prišlo ne glede na naše želje. Želeti in moliti, naj pride njegovo kraljestvo, ne pomeni drugega kot to, da Boga prosimo, naj nas naredi vredne njegovega kraljestva, da bi se ne zgodilo, da bi kraljestvo nastopilo, a ne za nas. Kraljestvo, ki bo prišlo, za številne namreč ne bo nastopilo. Prišlo bo za tiste, katerim je rečeno: *Pridite blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta.*⁵ Ne bo pa prišlo za tiste, katerim je rečeno: *Pojdite proč od mene, prekleti, v večni ogenj.*⁶ Ko torej pravimo: *Pridi tvoje kraljestvo*, prosimo, da bi prišlo za nas. Kaj pomeni, da pride za nas?⁷ Da bi nas našlo dobre. Molimo torej, da bi nas (Bog) napravil dobre, tedaj bo namreč za nas prišlo njegovo kraljestvo.

Kaj pomeni vsakdanji kruh

4.5. Sledi: *Daj nam danes naš vsakdanji kruh.*⁸ To prošnjo je moč razumeti v preprostem pomenu [*simpliciter*], naj prosimo za vsakdanji živež, da bi ga imeli v obilju – če že ne v obilju,

¹ Rim 10,14.

² Avguštin uporablja pravno govorico, saj govori o primeru (*causa*) in pravnem izvedencu (*iurisperitus*), v nadaljevanju pa tudi o prisedniku (*assesor*) in odvetniku (*advocatus*) – o Kristusu.

³ Mt 6,9.

⁴ Mt 6,10.

⁵ Mt 25,34.

⁶ Mt 25,41.

⁷ V slovenskem prevodu očenaša se je že pred stoletji (kot prevod predpone *ad-*) prikradel dodatek »Pridi k nam tvoje kraljestvo«, vendar tu Avguštin govori bolj v pomenu, da pride kraljestvo za nas, da bi ga bili vredni in ga sprejeti, ko bo prišlo.

⁸ Mt 6,11.

pa vsaj, da bi nam ga ne zmanjkalo. *Vsakdanji* pa pravi za čas, kakor dolgo še rečemo *danes*.⁹ Vsakodnevno živimo, vsakodnevno vstajamo, vsakodnevno se hranimo, vsakodnevno doživljamo lakoto – naj nam da kruh za vsak dan. Zakaj ne omeni tudi oblačila? Naše življenjske potrebščine so namreč hrana in pijača, oblačilo za odevalo in streha. Ničesar več naj si človek ne želi, ko vendar pravi apostol: *Ničesar nismo prinesli na svet, zato tudi ne moremo ničesar odnesti. Bodimo torej zadovoljni s tem, da imamo živež in obleko*.¹⁰ Naj premine lakomnost pa bo bogata naša narava. Če se torej to, kar govorimo: *Daj nam danes naš vsakdanji kruh*, nanaša na vsakdanji živež – saj se lahko razume prav tudi v tem smislu –, se ne čudimo, da se z omembo kruha razumejo tudi druge potrebne stvari. Kakor takrat, ko je Jožef povabil svoje brate: *Ti možje bodo danes z menoj jedli kruh*.¹¹ Kako, da so jedli zgolj kruh? V besedi kruh se razume tudi ostalo. Tako tudi, ko molimo za vsakdanji kruh, prosimo za vse, kar je potrebno za naše telo na zemlji. Kaj pa pravi Gospod Jezus? *Iščite najprej Božje kraljestvo in njegovo pravičnost in vse to vam bo navrženo*.¹²

Prošnjo: *Daj nam danes naš vsakdanji kruh*, se lahko čisto pravilno razume tudi kot evharistijo, vsakdanjo hrano. Verni namreč vedo, kaj prejemajo, in dobro za njih je, da prejemajo vsakdanji kruh, ki je v tem življenju potreben. Zase prosijo, da bi postali dobri, da bi vztrajali v dobroti, veri in krepostnem življenju. Tega želijo, za to molijo, da ne bi bili odstranjeni od tega kruha, četudi ne bi vedno zmogli vztrajati v krepostnem življenju. Kaj pomeni torej: *Daj nam danes naš vsakdanji kruh*? Tako naj živimo, da ne bomo odstranjeni od tvojega oltarja. Tudi Božja beseda, ki je vsak dan razložena za vas, celo na neki način razlomljena, je vsakdanji kruh. Kakor za tistim kruhom strada trebuh, za tem strada duh. Tudi to torej prosimo s preprostostjo; karkoli je potrebno za našo dušo in naše telo v tem življenju, je vključeno v izraz *vsakdanji kruh*.

Odpušcanje dolgov

5.6. Izrekamo: *Odpusti nam naše dolge*,¹³ in kar izrekajmo to, saj izrekamo resnico. Kdo namreč tu živi v telesu in je brez dolgov? Kateremu človeku, ki živi tako, ni potrebna ta molitev? Lahko se napihne, a opravičiti sebe ne more. Zanj je dobro, da posnema cestnarja in se ne napihuje kot farizej, ki se je povzpел v tempelj in se šopiril z zaslugami, prikrl pa je svoje rane. Cestnar, na drugi strani, ki je govoril: *Gospod, bodi milostljiv meni grešniku*,¹⁴ je vedel, zakaj se je povzpел. Tako Gospod Jezus, pomislite, bratje moji, tako je Gospod Jezus naučil moliti svoje učence, tiste vélike svoje prve apostole, naše voditelje črede.¹⁵ Če voditelji črede prosijo za odpušcanje lastnih dolgov, kaj naj storijo jagenjčki, o katerih je rečeno: *Dajajte Gospodu sinove ovnov*¹⁶? Vi torej veste, da ste to ponovili v veroizpovedi, ste med drugim omenili tudi odpušcanje grehov. Obstaja odpušcanje grehov, ki je dano enkrat, in odpušcanje grehov, ki se daje vsak dan. Eno se podeli enkrat v svetem krstu, drugo pa se, dokler živimo na tem svetu, daje v Gospodovi molitvi. Zato torej pravimo: *Odpusti nam naše dolge*.

Naj Sonce pravičnosti ne zaide v naših srcih

6.7. Bog je z nami sklenil zavezo in pakt, trdno obvezo, kot pravimo: *Kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom*.¹⁷ Kdor želi, da imajo besede: *Odpusti nam naše dolge*, učinek, mora iskreno

⁹ Prim. Heb 3,13.

¹⁰ 1 Tim 6,7-8

¹¹ 1 Mz 43,16.

¹² Mt 6,33.

¹³ Mt 6,12.

¹⁴ Lk 18,13.

¹⁵ Lat. *arietes*, db. ovni.

¹⁶ Ps (29)28,1. Latinska različica svetopisemskega besedila se razlikuje od hebrejske, kjer je rečeno: »Dajajte Gospodu, Božji sinovi.«

¹⁷ Mt 6,12.

reči: *Kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom*. Če se drugega dela ali ne izreče ali se ga izreče hlinjeno, prvi del nima smisla. Predvsem vam, ki pristopate k svetemu krstu, pravimo: Iz srca vse odpustite! Tudi vi, verniki, ki ob tej priložnosti poslušate to molitev in našo razlago, iz srca odpustite vse, karkoli imate zoper drugega – tam odpustite, kjer Bog vidi! Včasih namreč človek odpusti z besedo, ohrani pa (zameri) v srcu, z besedo odpusti zaradi ljudi, a v srcu ohrani (zameri), ker se ne boji Božjega pogleda. Docela odpustite vse, kar ste pridržali do teh dni, vsaj v teh dneh odpustite.

Sonce ne sme zaiti nad vašo jezo,¹⁸ čeprav so (nad njo) prišla že številna sonca. Naj preide enkrat tudi vaša jeza, ko zdaj praznujemo dneve vélikega sonca, tistega sonca, o katerem Sveto pismo pravi: *Vzšlo vam bo sonce pravičnosti in ozdravljenje bo v njegovih perutih*.¹⁹ Kaj pomeni v *negovih perutih*? Pod njegovim varstvom. Zato je v Psalmu rečeno: *V sencih svojih peruti me zavaruj*.²⁰ Drugi pa – napovedani v Svetem pismu –, ki se bodo ob prihodnji sodbi skesali, a bo že prepozno, kaj bodo dejali, ko se bodo kesali in jokali v duhovni stiski?²¹ *Kaj nam je koristil naš napuh? In kaj sta nam prinesla bogastvo in bahavost? Vse to je prešlo kakor senca*.²² In med drugim: *Mi smo torej zašli s poti resnice, luč pravičnosti nam ni svetila, za nas ni vzšlo sonce*.²³ Tisto sonce vzide za pravične, temu vidnemu soncu pa Bog vsak dan da vziti nad dobrimi in hudobnimi.²⁴ Pravični pripadajo tistemu soncu (pravičnosti), ki sedaj prebiva v srcih po veri. Če se torej jeziš, naj to Sonce ne zaide v tvojem srcu nad tvojo jezo; *sonce naj ne zaide nad vašo jezo*,²⁵ da se ti ne bi razjezil in bi sonce pravičnosti zato zašlo, ti pa bi ostal v temi.

...

Zapomniti si veroizpoved

11.13. Zato v soboto, ko bomo obhajali bdenje po Božjem usmiljenju, ne boste na pamet ponovili molitve temveč veroizpoved [*symbolum*]. Če veroizpovedi namreč sedaj ne znate na pamet, je tudi v cerkvi s strani ljudstva ne slišite. Ko pa si jo boste zapomnili, da je ne boste pozabili, jo izrekajte vsak dan: ko vstanete in ko se uležete k spanju, ponovite svojo veroizpoved, ponovite jo Gospodu, priključite jo samim sebi, ne naveličajte se jo ponavljati. Ponavljanje je koristno, da ne zapade pozabi. Ne govorite: »Izrekel sem jo včeraj, izrekel danes, izrekam vsak dan, dobro jo pomnim.« Spomni se svoje vere, preveri sebe: naj bo tvoja veroizpoved zate kot ogledalo. V njem se oglej, če veruješ vse, kar izpoveduješ, da veruješ – vsak dan se razveséli v svoji veri. Naj bo to tvoje bogastvo, naj bo to na neki način oblačilo tvoje duše. Ko vstaneš, si mar ne nadeneš oblačila? Tako tudi s ponavljanjem veroizpovedi obleci svojo dušo, da je ne bi razgalila tvoja pozaba in bi ne ostal gol, da bi se ti zgodilo, kot pravi apostol: *Če bomo slečeni, se ne bomo znašli goli*.²⁶ Oblečeni bomo v svojo vero, ta vera je tako srajca kot naprsni oklep: srajca zoper sramoto, naprsni oklep zoper poškodbe.²⁷ Ko pa bomo dospeli na kraj svojega kraljevanja, ne bo potrebno izrekati veroizpovedi – Boga bomo gledali, naše gledanje bo Bog sam, nagrada za to vero bo gledanje Boga.

Prevedel Jan Dominik Bogataj OFM

¹⁸ Prim. Ef 4,26.

¹⁹ Mal 3,20 (Vul: Mal 4,2).

²⁰ Ps 17,8.

²¹ Prim. Mdr 5,3.

²² Mdr 5,8-9.

²³ Mdr 5,6.

²⁴ Prim. Mt 5,45.

²⁵ Ef 4,26.

²⁶ 2 Kor 5,3. Avguštín ima tu za grško besedo »*endysamenoí*« (odeti) latinski prevod »*exspoliati*« (slečeni). Vulgata prevaja kot »*vestiti*« (oblečeni).

²⁷ Avguštín uporabi prispodobno z dvema značilnima rimskima kosoma oblačila. T. i. srajca (lat. *tunica*) je bila notranji del vsakdanje obleke v tistem času, medtem ko je t. i. naprsni oklep (lat. *lorica*) iz usnja ali železa, ki je trup ščitil pred udarci v boju, del vojaške oprave.